14/07/2021

Η Μάχη της ‘Αμπλιανης

/ Ιστορία - Εθνικά Θέματα

Η Μάχη της Άμπλιανης έλαβε χώρα στις 14 Ιουλίου 1824, κατά τη διάρκεια της Ελληνικής Επανάστασης, με νικηφόρα έκβαση για τους Έλληνες, που έτρεψαν σε άτακτη φυγή τις ισχυρές οθωμανικές δυνάμεις.

Η Άμπλιανη είναι μία διάβαση μεταξύ των βορείων άκρων του Παρνασσού και της Γκιώνας που συνδέει τη Γραβιά με την Άμφισσα (τα Σάλωνα των επαναστατικών χρόνων). Εκεί, στις 14 Ιουλίου 1824 και στη θέση «στου Σκανδάμη το μνήμα», διεξήχθη σφοδρή μάχη μεταξύ Ελλήνων και Τούρκων, κατά τη διάρκεια της Ελληνικής Επανάστασης. Οι έλληνες μαχητές είχαν ν' αντιμετωπίσουν τις κατά πολύ υπέρτερες δυνάμεις του εχθρού, αλλά στο τέλος της ημέρας επικράτησαν ολοκληρωτικά και τους έτρεψαν σε άτακτη φυγή.

Την άνοιξη του 1824, ο σουλτάνος Μαχμούτ Β' διόρισε τον Ντερβίς Πασά βαλή της Ρούμελης (επικεφαλής των τουρκικών δυνάμεων στη Στερεά Ελλάδα), με σκοπό να καταπνίξει την επανάσταση στην περιοχή. Ο Ντερβίς προηγουμένως ήταν βαλής του Βιδινίου (σημερινό Βιντίν Βουλγαρίας) και είχε συμβάλει στην καταστολή της επανάστασης στις παραδουνάβιες περιοχές το 1821, όπως και ο υφιστάμενός του Γιουσούφ Πασάς Περκόφτσαλης.

Ο Ντερβίς, που είχε εγκαταστήσει το στρατηγείο του στο Λιανοκλάδι, διέταξε τον Περκόφτσαλη να βαδίσει μέσω Γραβιάς προς τα Σάλωνα, σημαντικό κέντρο της Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας, που βρισκόταν υπό την κατοχή των Ελλήνων και στη συνέχεια να κατευθυνθεί προς τη Ναύπακτο, όπου θα ήταν το σημείο συνάντησης και των άλλων πασάδων που είχαν αναλάβει ανάλογες επιχειρήσεις στην Αττική και την Ακαρνανία.

Δέκα προμαχώνες με 3.000 αγωνιστές
Από τις αρχές Ιουλίου οι Έλληνες, υπό τη γενική αρχηγία του Κίτσου Τζαβέλλα, προβλέποντας τις κινήσεις του Περκόφτσαλη είχαν οχυρώσει την τοποθεσία στην Άμπλιανη με δέκα προμαχώνες, τους οποίους υπεράσπιζαν 3.000 αγωνιστές με επικεφαλής τους οπλαρχηγούς Νάκο Πανουργιά, Γεώργιο Δράκο, Γεώργιο Τζαβέλλα, Γιαννούση Πανομάρα, Τασούλα, Γιώτη Δαγκλή, Λάμπρο Ζάρμπα, Χριστόφορο Περραιβό, Διαμαντή Ζέρβα και τον πελοποννήσιο Παναγιώτη Νοταρά.

Το βράδυ της 13ης Ιουλίου ο Οθωμανός πολέμαρχος με 12.000 Τουρκαλβανούς και 2 κανόνια κινήθηκε από τη Γραβιά προς τα Σάλωνα. Ξημερώνοντας, ο στρατός του έφθασε στην Άμπλιανη, όπου όμως βρήκε την ορεινή διάβαση φραγμένη από κορμούς ελάτων. Γύρω στις 9 το πρωί ξεκίνησε η μάχη με έφοδο των ανδρών του Περκόφτσαλη, που προσωρινά κατόρθωσαν να κάμψουν την αντίσταση των ελλήνων μαχητών. Εν τω μεταξύ, κατέφθαναν συνεχώς ενισχύσεις στο ελληνικό στρατόπεδο, με αποτέλεσμα γύρω στο μεσημέρι να σταθεροποιηθεί το μέτωπο. Οι Έλληνες είχαν το πλεονέκτημα ότι ήταν ταμπουρωμένοι και με εύστοχες βολές των όπλων τους προκαλούσαν σημαντικές απώλειες στον εχθρό, που όμως συνέχιζε τις επιθέσεις του εκμεταλλευόμενος την αριθμητική του υπεροχή.

Νέες ενισχύσεις από τα Σάλωνα

Το απόγευμα η κατάσταση άρχισε ν’ αλλάζει, όταν κατέφθασαν νέες ενισχύσεις από τα Σάλωνα, με επικεφαλής τον Γεώργιο Καλμούκη. Κραδαίνοντες τα σπαθιά τους, οι Έλληνες αντεπιτέθηκαν και κατόρθωσαν να προκαλέσουν ρήγμα στην αριστερή πλευρά των Τούρκων. Το κέντρο της διάταξής τους κλονίσθηκε, το ίδιο και η δεξιά τους πλευρά, η οποία εκείνη την κρίσιμη ώρα της μάχης βρισκόταν σε επιθετική ενέργεια και προσπαθούσε να καταλάβει τον προμαχώνα του Νάκου Πανουργιά.

Οι Τούρκοι άρχισαν να υποχωρούν άτακτα και πολλοί από αυτούς σκοτώθηκαν πέφτοντας στους γκρεμούς και τις χαράδρες. Οι Τούρκοι έχασαν πάνω από 500 άνδρες (διάφορες πηγές ανεβάζουν τις απώλειές τους έως και 2000 άνδρες), ανάμεσά τους και ο Σουλεϊμάν Μπέης από τη Θράκη. Οι Έλληνες νεκροί και τραυματίες ανήλθαν σε 37 με 40. Οι νικητές απέσπασαν πλήθος από λάφυρα, ανάμεσά τους χρήματα που προορίζονταν για τη μισθοδοσία των στρατιωτών, τα δύο κανόνια, καθώς και το άλογο και τη σκηνή του Περκόφτσαλη.

Ο ταπεινωμένος τούρκος πολέμαρχος ανασύνταξε το στράτευμά του στη Γραβιά, αλλά δεν επιχείρησε νέα επίθεση εξαιτίας των μεγάλων απωλειών των δυνάμεών του. Η νίκη των Ελλήνων οφείλεται κυρίως στην πρόνοιά τους να οχυρώσουν τη διάβαση της Άμπλιανης (δείγμα καλών στρατιωτικών πληροφοριών), στη γνώση του ανάγλυφου της περιοχής και στη χαμηλή ποιότητα του στρατού του Περκόφτσαλη, που είχε ευκαιριακή σύνθεση και ήταν σε μεγάλο μέρος του μισθοφορικός.

Η αποτυχία των τουρκικών επιχειρήσεων στη Στερεά Ελλάδα το 1824 ήταν γενική, με αποτέλεσμα ο Ντερβίς Πασάς να πέσει σε δυσμένεια και ν’ ανακληθεί στην Κωνσταντινούπολη. Δύο χρόνια αργότερα θα αποκεφαλιστεί, κατά την εκκαθάριση

των Γενιτσάρων από τον Σουλτάνο Μαχμούτ Β’. Η τύχη του Περκόφτσαλη αγνοείται μετά τον Σεπτέμβριο του 1824 και κάποιες πηγές αναφέρουν ότι πέθανε το 1826, ίσως θύμα και αυτός της διάλυσης των Γενιτσάρων από τον Σουλτάνο. Έτσι, η Στερεά Ελλάδα για αρκετό διάστημα έμεινε ανενόχλητη από τους Τούρκους.

Πηγή: © SanSimera.gr